

הס"מ הנחש הקדמוני פגע בירך יעקב כדי להחזיר לעצמו את הרגלים שנקצצו!

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל".

מעתה יאיר לנו להבין מדוע כאשר ביקש שרו של עשו לפגוע בתומכי התורה שהם "רגלי יעקב", בחר לפגוע דוקא בכף ירך יעקב במקום הגיד הנשה, כי כאשר נתבונן נשכיל להבין כי שורש הכח של העוסקים במסחר לתת צדקה ללומדי תורה, הוא רק מחמת שזוכרים תמיד את הקב"ה כי הוא הנותן לנו כח לעשות חיל, ולכן ראוי להאמין באמונה שלימה שהקב"ה משפיע להם פרנסה ברווח כדי שיוכלו לתמוך בלומדי תורה.

נמצא כי הכסף אינו שלהם אלא של הקב"ה, והרי הם בבחינת גבאי צדקה שהכסף הנמצא אצלם שייך ללומדי תורה. וזהו רמז הכתוב (דניאל ט ז): "לך ה' הצדקה ולנו בושפת הפנים", כלומר הצדקה שאנו נותנים היא באמת שייכת לה', כמו שכתוב (חגי ב ח): "לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות", אלא שהקב"ה משפיע לנו פרנסה כדי שניתן צדקה ללומדי תורה, "ולנו בושפת הפנים", שהשתמשנו בהם לצרכינו ולא נתנו צדקה כראוי.

הנה כי כן מטעם זה פגע שרו של עשו בתומכי התורה שהם בבחינת "רגלי יעקב", דוקא בכף הירך במקום "גיד הנשה" המשכיח את האדם מעבודת בוראו, כדי שישכחו ח"ו את ה' שהוא נותן להם כח לעשות חיל, ויאמרו בלבבם: "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", ועל ידי זה לא יתמכו ח"ו בלומדי תורה, ולכן מזהיר הכתוב: "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה", ומפרש הטעם לכך: "כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה", שהרי מטעם זה בחר הס"מ לגעת באותו מקום המשכיח מהאדם את ה'.

שרו של עשו הוא הנחש הקדמוני שנקצצו רגליו

ועתה בא וראה מה שמצינו עוד בענין זה דברים נפלאים ומבהילים בזה הקדוש (שם קעא). שאינם ידועים כל כך ומצוה לפרסמם, כי שרו של עשו הוא בעצם הנחש הקדמוני שהחטיא את אדם וחוה באכילת עץ הדעת, וכעונש על כך נקצצו רגליו כמו שכתוב (בראשית ג יד): "ויאמר ה' אלקים אל הנחש כי עשית זאת ארוור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך". ופירש רש"י: "על גחונך תלך, רגלים היו לו ונקצצו".

לפי זה מגלה לנו הזוהר קדוש חידוש גדול, כי מטעם זה פגע שרו של עשו הוא הנחש הקדמוני בכף ירך יעקב שהם תומכי התורה, כי אם אלו שהם בבחינת רגלי יעקב אינם תומכים בתורה, גוזל מהם הנחש הקדמוני את הרגלים כדי שיוכל לעמוד וללכת עליהם, והנה הדברים בתרגום ללשון קודש:

"פתח ואמר ויאמר ה' אלקים אל הנחש כי עשית זאת ארוור אתה מכל הבהמה וגו', על גחונך תלך, מה זה על גחונך תלך, שנשברו תומכיהם שלו וקצצו רגליו, ואין לו על מה שעומד, וכאשר ישראל לא רוצים לתמוך את התורה, הם נותנים לו רגלים ושוקיים לעמוד ולהתחזק בהם".

זוהר הקדוש: שרו של עשו שפגע בכף ירך יעקב, נתכוון לפגוע בתומכי התורה שהם בבחינת רגלי הקדושה

הס"מ נגע בגיד הנשה שהוא מלשון שכחה, כי היצר הרע שורה שם להשכיח מן האדם עבודת בוראו

גמרא: "חבל על שמש גדול שאבד מן העולם", הנחש היה צריך להיות רגלי הקדושה לסייע בעבודת ה'

אחרי שמרד הנחש בתפקידו והחטיא את האדם, קצצו לו הרגלים כי אין בו תועלת להיות רגלי הקדושה

שהן חזקות, גוף שהוא חזק ביניהן, וראה חזוק התורה ונתחזק בכל, אז וירא כי לא יכול לו.

מה עשה, מיד ויגע בכף ירכו, שנתחכם כנגדו, אמר כיון שישברו סומכי התורה, מיד התורה לא תתחזק, ואז יתקיים מה שאמר אביהם, הקול קול יעקב והידיים ידי עשו... לא יהיה קול קול יעקב, ויהיה ידיים ידי עשו, וכאשר ראה יעקב כן, כאשר עלה השחר נתחזק יעקב בו ונתגבר עליו, עד שהוא בירך אותו, והודה לו על אותן הברכות, ואמר לו לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, לא יעקב בעקימו, אלא בגאווה וחזוק שאין מי שיכול לך".

אמנם לפי זה צריך ביאור, מאחר ששרו של עשו ביקש לפגוע בתומכי התורה שהם בבחינת "רגלי יעקב", מה ראה על ככה לפגוע דוקא בכף ירך יעקב במקום הגיד הנשה, אשר מטעם זה הזהירו הכתוב (בראשית לב ג): "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה".

"גיד הנשה" המשכיח את ה'

ונראה לבאר דברי הזוהר הקדוש על פי המבואר בזה עצמו (שם קעז): הטעם שנקרא גיד הנשה: "ואמאי אקרי גיד הנשה, כלומר גיד דאיהו מנשה לבני נשא מפולחנא דמאריהון, ותמן הוא יצר הרע רביע... ומתמן אתי יצר הרע על בני נשא, ובגין כך אמרה אורייתא, לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה".

פירוש: "ולמה נקרא גיד הנשה, כלומר גיד שהוא משכיח מבני אדם מעבודת אדונם, ושם הוא יצר הרע רובץ... ומשם בא היצר הרע על בני אדם, ומשום כך אמרה תורה, לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה". כלומר "גיד הנשה" הוא מלשון שכחה, מלשון הכתוב (בראשית מא נא): "כי נשני אלקים מכל עמליו", כי גיד זה משכח את האדם מעבודת בוראו.

והנה מקרא מלא דיבר הכתוב (דברים ח יא): "השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך... פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך יריבון וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים... ואמרת

מטעם זה הקדים הקב"ה לומר: "שמך יעקב", כדי לקבוע בכך הוראה ברורה שגם לעתיד ישאר: "שמך יעקב" במקומו, אבל "לא יקרא שמך עוד יעקב" לשם העיקר, "כי אם ישראל יהיה שמך", שם העיקר ויעקב טפל לו.

אולם שרו של עשו נתחכם שלא הקדים לומר לו "שמך יעקב", אלא אמר לו מיד: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל", כי ביקש לעקור שם יעקב ממקומו שלא יקרא רק בשם ישראל, ומבאר ה"חתם סופר" הטעם לכך, כי ב' שמות יעקב ישראל בגימטריא קר"ע שט"ן, לרמוז שיש בכח ב' שמות אלו לקרוע ולבטל את השטן, לכן ביקש הס"מ לעקור שם יעקב לגמרי שלא יקרא רק בשם ישראל עכדה"ק.

אלא שעדיין מוטלת עלינו חובת הביאור לברר מקחו של צדיק דברי ה"חתם סופר", מדוע באמת יש רק בכח ב' שמות יעקב וישראל לקרוע את השטן, ואילו השם ישראל לבד אף שהוא רומז על מדריגה גבוהה: "כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל", אין בו הכח לבטל את השטן. [ובאמת מצינו על כך ביאר בדברי ה"חתם סופר" עצמו בדרשותיו (דף נז טור ג), כי שם יעקב שהוא מלשון עקב מורה על ענוה, אולם כדרכה של תורה עוד לאלקי מילין לבאר ענין זה].

מלחמת שרו של עשו כנגד תומכי התורה

פתח דברינו יאיר לבאר כל זה, על פי יסוד נפלא אשר ידוע ומפורסם בכל הספרים הקדושים ומקור הדבר בזהוהר הקדוש (פרשתנו קעא). כי שרו של עשו שפגע בכף ירך יעקב, נתכוון לפגוע בכך בתומכי התורה שהם בבחינת "רגלי יעקב", שכל התורה עומדת ונתמכת עליהן, והנה מעט מדבריו בתרגום ללשון קודש:

"בא וראה כמה עקימות והתחכמות נתחכם באותו לילה, אותו [ס"מ] שרכב על הנחש כנגד יעקב, שהרי הוא ידע מה שכתוב (בראשית כז כב) הקול קול יעקב והידיים ידי עשו, ואם יפסק קולו של יעקב אז והידיים ידי עשו, משום כך הסתכל לכל הצדדים להרע לו ליעקב ולהפסיק קולו, וראה אותו חזק בכל, הידיים מכאן ומכאן

בפרשתנו פרשת וישלח אנו למדים על המאבק הקשה שנאבק שרו של עשו עם יעקב אבינו, מאבק שהשאיר חותם על יעקב וזרעו עד סוף כל הדורות, שהרי כתוצאה מכך קיבלנו אחד משס"ה מצוות לא תעשה, שלא לאכול מהגיד הנשה אשר על כף הירך, ובכן הבה נתבונן בפסוקים הקדושים המתארים ענין זה (בראשית לב כה):

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו, ויאמר שלחני כי עלה השחר, ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתנו, ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב, ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל... על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה".

והנה בפסוק אינו מבואר מי היה האיש שנאבק עם יעקב, אולם רש"י מפרש בשם רבותינו ז"ל: "שהוא שרו של עשו". ומקור הדבר במדרש (ב"ר עח ג): "שרו של עשו היה". ובמדרש תנחומא (פרשתנו סימן ח): "ויאבק איש עמו, זה סמאל שרו של עשו". וכן מבואר בזהוהר הקדוש (פרשתנו קע): "והוא מלאך שרו של עשו היה ואיהו סמאל".

אך לפי זה ראוי להתבונן: א) אחרי שראה שרו של עשו שאינו מצליח לפגוע ביעקב עצמו, מה ראה על ככה לפגוע בכף ירכו, איזה רווח יצא לו מזה, ואיזה הפסד נגרם ליעקב וזרעו, אשר כתוצאה מכך הזהירו הכתוב שלא לאכול מהגיד הנשה אשר על כף הירך: "עד היום הזה". ב) על הפסוק: "לא אשלחך כי אם ברכתנו" מפרש רש"י: "הודה לי על הברכות שברכני אבי שעשו מערער עליהם". וצריך ביאור מה ראה יעקב לבקש ממנו, להודות לו על הברכות דוקא עתה אחרי שנגע בכף ירכו.

שרו של עשו ביקש לבטל כליל שם יעקב

נקדים עוד מה שמצינו כאן דבר תמוה, מאחר שמדובר כאן משרו של עשו שהוא הס"מ, אשר דרכו תמיד להילחם מלחמת חרמה כנגד יעקב וזרעו, הן אמת שהיה מוכרח להודות ליעקב על הברכות שהרי יעקב אמר לו: "לא אשלחך כי אם ברכתני", אולם מה ראה להיות כל כך נדיב בדבר שלא נתבקש כלל לומר ליעקב: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל".

והנה מצינו על כך ביאור נפלא בדברי ה"חתם סופר" (פרשתנו דף קעה ד"ה ויאמר), על פי מה שמדייק בלשון הכתוב כשהודיע הקב"ה ליעקב על שמו ישראל (בראשית לה י): "ויאמר לו אלקים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל". וצריך ביאור מדוע הקדים הקב"ה לומר לו ב' תיבות אלו: "שמך יעקב", הלא היה מספיק לומר לו רק: "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל".

אך הביאור בזה על פי מה ששינוי בגמרא (ברכות יב): "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, לא שיעקר יעקב ממקומו, אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו". הנה כי כן

ומה מתוקים הם דברי הגה"ק רבי אריה לייב ציניץ מפלאצק ב"דרשות מהרא"ל" (חלק ג דרוש כג לשבת תשובה ד"ה וחוץ מדרכנו), שמפרש לפי זה כמין חומר מקרא שכתוב (איוב א ו): **"ויהי היום ויבואו בני האלהים להתייצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם, ויאמר ה' אל השטן מאין תבוא, ויען השטן את ה' ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה".** ופירש רש"י: **"כן דרכי לשוט ולראות רעים וטובים"**. וצריך ביאור כפל הלשון: **"משוט בארץ ומהתהלך בה"**.

אך ביאור הענין הוא כי בדברים אלו נתכוון השטן ח"ו לקטרג על ישראל, כי כאשר השטן שהוא הנחש רוצה לטייל בין הבריות כדי לראות רעים וטובים, הנה מאחר שאין לו רגלים הרי אינו יכול ללכת אלא הוא צריך לשוטט על גחונו. אולם אם הוא רואה ח"ו שאין ישראל עוסקים בתורה כראוי, משום שרגלי יעקב תומכי התורה אינם ממלאים את חובתם לתמוך בלומדי תורה, גוזל השטן מהם את הרגלים לעצמו כדי שיוכל ללכת בהם.

לכן כאשר שאל הקב"ה את השטן מאין תבוא, השיב תשובה שיש בה קטרוג על ישראל: **"משוט בארץ ומהתהלך בה"**, כי מתחילה שוטטתי בארץ בלי רגלים כדי לראות מעשה התחתונים רעים וטובים, אולם אחרי שבדקתי מעשיהם וראיתי שאין בהם תומכי תורה כראוי, באתי לא רק **"משוט בארץ"** אלא גם **"ומהתהלך בה"**, כי הצלחתי לקחת **"רגלי יעקב"** שאינם תומכים בתורה כראוי וללכת בהם.

עשו היה צריך להיות בבחינת זבולון

ונראה להרחיב הביאור בדברי הזוהר הקדוש, על פי מה שהאריך ה"חתם סופר" (פרשת תולדות ד"ה ויתן לך האלקים הב') לבאר הטעם שביקש יצחק למסור הברכות לעשו, ולא ליעקב אף שידע כי הוא עוסק בתורה כל היום, כי הוא חשב שעשו ממלא את תפקידו לתמוך ביעקב עמוד התורה, בלשון קדשו:

"נראה דיצחק ידע כי יעקב איש תם ועשו יודע ציד, אך חושבו לצדיק, ויהיו ב' אחים אלו כיששכר וזבולון ויעקב מתברך בעבודת ה', ויהיה עשו משועבד ליעקב לעשות לו כל צרכיו כזבולון ויששכר, ויעקב משועבד לעשו בהוראת איסור והיתר, כדכתיב להדיא ביששכר (בראשית מט טו) ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד".

ביאור זה של ה"חתם סופר" משתלב להפליא עם מה שכתב ב"תורת משה" (פרשת תולדות ד"ה שני גוים), כי תכלית הבריאה היתה שיעקב וזרעו שהם כלל ישראל יהיו בבחינת ממלכת כהנים וגוי קדוש, שיעסקו כולם בתורה בבחינת יששכר, ואילו עשו וזרעו שהם אומות העולם יהיו בבחינת זבולון, שיפרנסו את יעקב וזרעו שיוכלו לשבת במנוחה על התורה והעבודה, אלא שעשו הרשע מרד בה' וסירב למלא את תפקידו בקודש לתמוך ביעקב עמוד התורה.

יומתק להבין בזה המעשה הנפלא שעשה יעקב לאחוז בעקב עשו, כמו שכתוב (בראשית כה כה): **"ויצא הראשון אדמוני כולו כאדרת שער ויקראו שמו עשו, ואחרי כן יצא אחיו יודו אוחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב"**. כי באמת היה עשו צריך להיות בבחינת **"רגלי יעקב"** מתומכי התורה שלו, אלא שבגודל רשעותו סירב למלאות תפקיד קדוש זה.

על כן יפה עשה יעקב בצאתו לאויר העולם: **"וידו אוחזת בעקב עשו"**, שלקח מעשו לעצמו בחינת הרגלים שהם תומכי התורה שבתוך כלל ישראל, ועל שם מעשה נשגב זה: **"ויקרא שמו יעקב"**, ופירש רש"י הקב"ה קרא שמו יעקב, שהסכים הקב"ה עם יעקב שלקח מעשו

התפקיד הקדוש של העקב להיות מתומכי התורה, ולכן סיבב הקב"ה שבסופו של דבר זכה יעקב בברכות יצחק ולא עשו. נמצא לפי זה כי השם **"יעקב"** מתאים לאלו שהם בבחינת זבולון, כי הם מתומכי התורה בבחינת **"עקב"** של יעקב עמוד התורה.

"חבל על שמש גדול שאבד מן העולם"

ועתה בא וראה כי על פי האמור יאיר לנו להבין מה ששינינו בגמרא (סנהדרין נט:): מה שהפסיד העולם על ידי קציצת רגלי הנחש:

"תניא רבי שמעון בן מנסיא אומר, חבל על שמש גדול שאבד מן העולם, שאלמלא נתקלל נחש, כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו

קדשו: **"נראה דהיינו משום שעיקר אחיזת החיצונים הוא בצד הירך של אדם, כדכתיב ויגע בכף ירכו, וזה בא גם כן מקללת הנחש, כמו שכתוב ואתה תשופנו עקב וכמבואר בספרי המקובלים"**.

יעקב בבחינת זבולון ישראל בבחינת יששכר

מעתה הרחיב לנו ה' להבין, מדוע זכה יעקב לשני שמות **יעקב ישראל**, כי השם **"יעקב"** שנקרא כן משום שאחז **"בעקב עשו"**, לקחת ממנו התפקיד של תומכי תורה, הוא כנגד אלו שעוסקים במשא ומתן ותומכים בתורה בבחינת **"זבולון"** שהם עקבי ורגלי התורה, אולם שם **"ישראל"** שהוא אותיות **ל"י רא"ש**,

זוהר הקדוש: הנחש הקדמוני שקצצו רגליו,

גוזל ח"ו מהקדושה את "רגלי יעקב" שאינם תומכים בתורה

דרשות מהרא"ל: "ויען השטן... משוט בארץ ומהתהלך בה",

קיבלתי רגלים ללכת ממה שלא תמכו בתורה

"וידו אוחזת בעקב עשו", יעקב לקח מעשו

את עקביים של הקדושה, משום שלא רצה להיות מתומכי התורה

"ויוזרח לו השמש", הקב"ה הזריח ליעקב שמש ההצלחה,

כדי לרפאותו מצלעתו שיהיו לו תומכי תורה

כמו שכתב ב"זרע קודש" להרה"ק מראפשיץ זי"ע (סוף פרשת בראשית), הוא כנגד אלו שעוסקים בתורה עם השכל שבראש.

הנה כי כן נשכיל להבין דברי קדשו של ה"חתם סופר", כי ב' שמות **יעקו"ב ישראל** בגימטריא **קו"ע שט"ן**, כי כאשר יש בישראל עוסקי תורה שהם בבחינת **ישראל** - **ל"י רא"ש**, וגם תומכי התורה שהם בבחינת **"יעקב"** עקבי הקדושה, יש בכוחם לקרוע את השטן כיון שאין לו רגלים ללכת אחרי שנקצצו רגלי הנחש.

לכן הקדים הקב"ה לומר ליעקב: **"שמך יעקב"**, כי שם יעקב צריך שישאר במקומו, אלא שמעתה **"לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך"**, ששם ישראל יהיה עיקר ושם יעקב טפל לו. אולם שרו של עשו הנחש הקדמוני, ביקש לעקור לגמרי שם **"יעקב"** כדי שלא יהיו בישראל תומכי תורה, ועל ידי זה יוכל להחזיר לעצמו את הרגלים שנקצצו ממנו, על כן לא הקדים לומר: **"שמך יעקב"** אלא אמר מיד: **"לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל"**, כי רצה שיתבטל שם יעקב לגמרי.

כיון שבאנו לידי כך ירווח לנו להבין המאבק הקשה שניהל שרו של עשו, הוא הנחש הקדמוני שנקצצו לו הרגלים אחרי חטא עץ הדעת, עם יעקב אבינו שלקח את העקב גם מעשו בבחינת: **"וידו אוחזת בעקב עשו"**, משום שסירב להיות **"רגלי יעקב"** לתמוך בתורתו. והנה בתחילה ביקש הס"מ לפגוע ביעקב עצמו שלא יוכל לעסוק בתורה.

אולם כאשר ראה שאינו יכול ליעקב מפאת גודל קדושתו, **"ויגע בכף ירכו"**, שפגע בתומכי התורה של יעקב וזרעו במקום של **"גיד הנשה"** – גיד הגורם שכחה להעוסקים במסחר, שלא יזכרו שהקב"ה נותן להם כח לעשות חיל, כי כל רצונו של הס"מ הוא שלא יתמכו בתורה כדי שיחלש ח"ו מעמד התורה בישראל.

"ויוזרח לו השמש..."

והוא צולע על ירכו"

בדרשה לחנוכת הבית של התלמוד תורה דחסידי בעלזא בירושלים (כ"ז תשרי שנה זו), פירשנו לפי זה מקרא קודש בפרשתנו (בראשית לב לב): **"ויוזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צולע על ירכו"**. ופירש רש"י בשם מדרש אגדה: **"ויוזרח לו לצרכו לרפאות את צלעתו"**. ויש לומר הביאור בזה, כי מה שכתוב: **"ויוזרח לו השמש"**, הכוונה שזרחה לו ליעקב ולזרעו שמש ההצלחה בעניני עולם הזה.

ולכאורה יפלא הלא תפקידו של יעקב וזרעו הוא לעסוק בתורה יומם ולילה, ככתוב (יהושע א ח): **"לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה"**. הנה כי כן מדוע הזריח הקב"ה ליעקב וזרעו את שמש ההצלחה בעניני עולם הזה, הלא היה יותר ראוי שכל ישראל ללא יוצא מן הכלל יעסקו בתורה.

לכן כדי לתרץ קושיא זו אומר הכתוב: **"ויוזרח לו השמש"**, הקב"ה הזריח ליעקב שמש ההצלחה בעניני עולם הזה, **"והוא צולע על ירכו"**, משום שיעקב עמוד התורה צולע ח"ו על ירכו, כאשר אין לו תומכי תורה שהם בבחינת **"רגלי יעקב"**, לכן משפיע הקב"ה לזרע יעקב שמש ההצלחה, כדי שיוכלו לתמוך בתורה בבחינת יששכר וזבולון.

בדרך זו פירשנו מה שהתפלל יעקב אבינו בדרכו לחרן (בראשית כח כ): **"וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אני הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש"**. יעקב אבינו ידע כי מתחילה היה תפקידו בקודש לעסוק בתורה כל היום ויקבל את פרנסתו מעשו אחיו.

אולם עתה שהיה צריך לברוח מעשו, כי לקח ממנו הברכות משום שסירב לפרנס את יעקב, על כן כאשר היה בדרכו לחרן לבנות בית ישראל עם האמהות הקדושות, התפלל להקב"ה: **"אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אני הולך"** - **"הולך"** דייקא, שאוכל ללכת עם הרגלים שלי שהם תומכי התורה, **"ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש"**, שאוכל להתפרנס מתומכי התורה שלי ולא אצטרך לקבל פרנסתי מעשו או מלבן שהיו רשעים.

וזהו שכתוב אחר כך (שם כט א): **"וישא יעקב רגליו"**. ופירש רש"י: **"משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה, נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת"**. כלומר כאשר נתבשר שקיבל הקב"ה תפלתו, שיהיו לו תומכי תורה מתוך זרעו, נשא והרים את רגליו שהם תומכי התורה, כדי לגלות בכך כמה הם חשובים לפני הקב"ה כי קיום התורה הוא בזכותם.

נסיים במה שכתוב בפרשת ויחי (בראשית מט לג): **"ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו"**. ופירש רש"י: **"ויאסף רגליו, הכניס רגליו. ויגוע ויאסף, ומיתה לא נאמרה בו, ואמרזו רז"ל (תענית ה:)** **יעקב אבינו לא מת"**. ויש לפרש הכוונה בזה: **"ויכל יעקב לצוות את בניו"**, שהשאר צוואה לדורות עולם, שצריך לעסוק בתורה ובמצוות יומם ולילה.

אולם יחד עם זה: **"ויאסף רגליו אל המטה"**, שהרים את תומכי התורה שהם בבחינת רגליו, להראות שגם הם חשובים לצורך הקיום של כלל ישראל כדי שתהיה מטתו שלימה, כי בלי תומכי התורה אין התורה מתקיימת, אשר ענין זה הוא ח"ו בבחינת מיתת יעקב, אם אין התורה נמשכת ממנו לדורי דורות, ומאחר שאסף רגליו אל המטה: **"ויגוע ויאסף אל עמיו"**, ומפרש רש"י שגוע ולא מת כי יעקב אבינו לא מת, והיינו בזכות תומכי התורה שהתורה מתקיימת בזכותם.